

Міністерство культури та інформаційної політики України
Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Оркестровий факультет

Кафедра
музичного мистецтва естради та джазу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до підготовки та проведення

**КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ВИКОНАВСЬКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

закладів вищої освіти

галузь знань 02 Культура і мистецтво

спеціальність 025 Музичне мистецтво

Освітньо-наукова програма «Музичне мистецтво»

фахова профілізація «Музичне мистецтво естради і джазу/естрадно-
джазовий спів / інструменталісти»

Харків – 2023

*Затверджено на засіданні
кафедри музичного мистецтва естради та джазу
Протокол № 9 від «18» квітня 2023 року*

*Схвалено науково-методичною радою
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 року*

Укладач:

Дрожжина Н.В. - завідувачка кафедри музичного мистецтва естради та джазу, кандидат мистецтвознавства, доцент

Рецензенти:

Откидач В.М. - доктор мистецтвознавства, професор кафедри оркестрових інструментів Харківської державної академії культури

Чуріков В.В. - Заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри музичного мистецтва естради та джазу

Мета освітньої програми:

Забезпечити умови формування і розвитку магістрантами програмних компетентностей, що дозволять їм оволодіти основними знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення фахової діяльності у сфері музичного мистецтва та викладання спеціальних дисциплін.

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціалізація «Музичне мистецтво естради та джазу», набутих здобувачами компетентностей та програмних результатів навчання.

Успішне складання атестаційного екзамену є підтвердженням фаховості випускника, його готовності: вести виконавську та педагогічну діяльність, проводити дослідження (відповідно до кваліфікацій) та є підставою щодо ***присвоєння кваліфікації магістр музичного мистецтва***: концертний виконавець, артист оркестру (інструменталісти), викладач ЗВО.

В ході проведення атестаційного екзамену здобувачі мають ***продемонструвати набуті компетентності***, а саме:

ІК. Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

СК 9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності.

ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПРН 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

Необхідною умовою підготовки здобувачів до складання атестаційного екзамену є проведення консультацій (концертних прослуховувань) викладачами випускаючої кафедри, надання методичних рекомендацій з організації самостійної роботи здобувачів у період підготовки до іспиту.

Вимоги до концертного виступу (вокалісти):

Програма повинна складатися з творів різних виконавських естрадно-джазових стилів (*наприклад, Ballade , Modern Jazz, Soul ,Funk, Be-Bop,*

Swing, Blues i m.д.) тривалістю 50–60 хв., які вимагають високої виконавської майстерності й вокально-технічної досконалості в співі. Програма включає 5–7 різностильових джазових стандартів із використанням особистої імпровізації, 2 твори вітчизняних композиторів, народну пісню в естрадно-джазовій обробці, арію із мюзиклу чи рок-опери тощо. Здобувач виконує концертну програму в супроводі естрадного ансамблю (оркестру). Вокально-педагогічний репертуар повинен включати кращі твори українського і світового музичного естрадного мистецтва та підкреслювати індивідуально-виконавський стиль соліста - вокаліста.

Орієнтовна програма атестаційного екзамєну.

(із зазначенням виконавського стилю)

1. **Бібоп** music by Charlie Parker «Yardbird suite» («*Сюїта дворових птахів*»).
2. **Фанк** music by муз. и сл Josef Zawinul «Mercy» («*Милосердя*»).
3. **Свінг** words by Joe Young music by Bernice Petkere «Lullaby of the leaves» («*Колискова листя*»).
4. **Поп-балада** music and words by Mark Portmann, Claudia Brant and Klaus Derendorf «Si volvieras a mí» («*Якщо ти повернешся до мене*»).
5. **Сучасний романс** музика В.Дунець, слова І.Стратія «Казковий сад».
6. **Джаз-вальс** music by Oscar Hammerstein «I'll take romance» («*Я буду романтиком*»).
7. **Естрадна пісня вітчизняного композитора** муз. І. Поклад, сл. Ю. Богатикова «Кохана».
8. **Латин-джаз** music by Van Morrison «Moondance» («*Місячний танок*»).
9. **Свінг** words and music A.newley and L. Bricusse «Feeling good» («*Чудовий настрій*»).
10. **Фламенко** music by Domenico Modugno «Volare» («*Летіти*»).

11. Поп-балада music by Carlos E Almaran «Historia de un amor» («Історія одного кохання»).
12. Блюз music by H. Arlen, J. Mercer «Blues in The Night» («Блюз у ночі»).
13. Українська народна пісня у естрадній обробці «Ой, у вишневому садочку».
14. Арія з мюзиклу арія Гренгуара з мюзиклу Ріккардо Коччанте за мотивами В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» «*Le Temps Des Cathédrales*» («Час соборів»).

Вимоги до концертного виступу (інструменталісти):

**Орієнтовна програма атестаційного екзамену
(САКСОФОН- АЛЬТ)**

1. Чугунов Ю. Танцювальна Сюїта (I, II, III та IV частини).
2. Паркер Ч. «Донна Лі».
3. Кореа Ч. «Іспанія».
4. Джонс Сем. «Юніт 7».

**Орієнтовна програма атестаційного екзамену
(САКСОФОН- ТЕНОР)**

1. Семлер-Коллері Дж. Концертна Фантазія. Для саксофона тенора і фортепіано.
2. Іщенко Ю. Анданте і алегро.
3. Редман Дж. «Ранкова самотність».
4. Гордон Д. «Сирний пиріг».
5. Колтрейн Дж. «Містер Пол Чемберс».

**Орієнтовна програма атестаційного екзамену.
(ТРОМБОН)**

1. Р. Бутрі. Концерт.
2. Жобім А.К. «Хвиля»
3. Alex Leonq «Gimme Sonu More».

4. F. Wesley. «More Peas»

**Орієнтовна програма атестаційного екзамену
(ТРУБА)**

1. Троцюк Б. Концерт-сімфонія (I, II, III та IV частини).
2. Елінгтон Д. «Спокуслива леді».
3. Монк Т. «Біля опівночі».
4. Гілеспі Д. «Ніч у Тунісі».

**Орієнтовна програма атестаційного екзамену.
(УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ)**

1. Крестон П. Концерт для марімби з оркестром (перекладення для марімби і фортепіано автора) 1–3 частини.
2. Делекюз Д. Концерт для ударних з оркестром 1, або 2-3 частини
3. Кореа Ч. «Іспанія».
4. Гілеспі Д. «Ніч у Тунісі».
5. Монк Т. «Біля опівночі».
6. Річ Б. «Соло на ударній установці».

**Орієнтовна програма атестаційного екзамену
(КОНТРАБАС)**

1. Бах. Й. Х. Концерт *c-moll* (I, II, III частини).
2. Bob Mintzer «Pop Boy».
3. Chick Corea. «Bud Powell».
4. Horas Silver «Cool Eyes».

**Орієнтовна програма атестаційного екзамену
(БАС-ГІТАРА)**

1. Порпора Н. Концерт *a-moll* (I, II, III, IV частини).
2. Gerry Mulligan. «Line for Lyons».
3. Jerry Bergonzi. «Loud-Zee».
4. Miles Davis. «Milestones»
5. Johnny Mercer, Henry Mancini «

**Орієнтовна програма атестаційного екзамену
(ЕЛЕКТРО-ГІТАРА)**

Moment To Moment».

1. Вівальді А. Концерт *a-moll* (I, II, III частини).
2. Девіс М. «Солар».
3. Пасс Дж. «Блюз для Пам».
4. Паркер Ч. «Антропологія».
5. Керн Дж. «Ти для мене – усе».

Друга частина комплексного атестаційного екзамену «Виконавсько-педагогічна майстерність» проводиться за білетами, що складені відповідно до вимог освітньо-наукової програми.

Кожен білет складається з чотирьох питань, що надають змогу перевірити вміння та обізнаність в аспекті практичної педагогічної діяльності здобувачів щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання дисциплін фахового спрямування, організацію науково-методичної роботи, формування належної педагогічної культури тощо.

Зразок білету

1. Охарактеризувати словесні, демонстративно-образні та практичні методи навчання у музичних закладах вищої освіти.
2. Визначити особливості музично-педагогічної діяльності музиканта-педагога.
3. Методичний аналіз твору.

**Методичний аналіз джазового стандарту та транскрипції його
імпровізаційної розробки.**

1. Загальні відомості про тему стандарту та його авторів: кратка характеристика творчості композитора (або самого імпровізатора, якщо він є творцем цього стандарту), а також автора поетичного тексту – якщо ця тема вокального походження; часовий період появи інваріанту даної теми; її музично-теоретичний аналіз: художньо-естетичний зміст, жанрові та стильові параметри, архітектоніка форми.

2. Музично-теоретичний аналіз транскрипції імпровізаційної розробки теми-стандарту: художньо-семантичний зміст, естетична спрямованість, жанрово-стильові параметри; ладова організація; особливості використання засобів гармонічного розвитку (наявність або відсутність тонально-функціональних і/або фонічних ускладнень та замін); тональність (відхилення, модуляції – якщо є); технологія формування мелодичної лінії імпровізації (та організації фактури на багатоголосих інструментах); метро-ритмічна організація; кількість варіацій-хорусів у музичному тексті імпровізації.

3. Характеристика особливостей викладення музичного мовлення імпровізації у контексті джазово-орієнтованого інтонування: принципи та прийоми звукоутворення, звуковедення, артикуляції та штрихоутворення; наявність або відсутність свінгування, (використання глісандо, бендів, демпфированих звуків, прийомів вібрато та нетемперованих тонів при виконанні на духових, струнно-смичкових, та електронних інструментах), особливості використання синкоп, поліметрії та поліритмії.

4. Виконавські питання інтонування у контексті звукової реалізації тематичного матеріалу та музичного мовлення імпровізації; методи подолання виконавських проблем (незручні стрибки на великі інтервали, довгі віртуозні пасажі, штрихові складнощі, фактурно-поліфонічні ускладнення у контексті наявності музичного тексту для акустичного втілення на багатоголосих інструментах).

5. До музично-теоретичного аналізу джазового стандарту та його імпровізаційної інтерпретації необхідно додати копію транскрипції з нотним текстом, та посилання на канал файлу відеозапису виконання здобувачем цього твору. Для іноземних здобувачів потрібно надіслати відео-файл викладачеві з предмету «Педпрактика». Відео-файл повинен містити доповідь здобувача з викладом тексту музично-теоретичного аналізу та відеозапис виконання джазового стандарту та його імпровізаційної розробки.

На підготовку до відповіді здобувачу дається до 30 хвилин. Результати іспиту оголошуються здобувачам у день його проведення після оформлення протоколів Атестаційної комісії. Оцінювання якості підготовки здобувачів вищої освіти здійснюється в двох аспектах: оцінювання виконавської програми та оцінювання усної відповіді на білети. Фінальна оцінка рахується за середньо-арифметичними показниками двох складових екзамену.

Методико-виконавський аналіз вокального репертуару

1. Загальні відомості про твір та його авторів.

Автори музики і тексту. Відомості з життя та творчості композитора: роки життя, загальна характеристика творчості, основні твори.

Відомості з життя та творчості автора тексту: роки життя, загальна характеристика творчості.

Зміст літературного тексту та ідея твору. Якщо текст являє собою уривок із літературного твору, необхідно дати коротку характеристику усього твору.

2. Музично-теоретичний аналіз.

Жанр твору: арія з рок-опери, мюзиклу, романс, пісня, обробка народної пісні і т.п. Якщо даний твір є частиною більш великого виробку, потрібно коротко характеризувати усі його частини для загального уявлення про весь цикл – кількість частин і т.д.

Форма твору: одночастинна, двочастинна, тричастинна, куплетна і т.п.

Тональність, розмір.

Характеристика мелодії: тема, виклад мелодії (плавна, стрибкоподібна, із хроматичними ходами, із ходами на важкі інтервали як септими, нони і т.п.)

Співвідношення мелодії та акомпанементу. Характеристика акомпанементу: акордового складу, гітарного типу, вальсовий тип, дублюючий вокальну лінію і т.п.

Ритмічні особливості: зміна ритму, синкопи, тріолі; особливості пауз і т.п.

Ладові особливості: відхилення, модуляції і т.д.

Гармонійний аналіз.

1. Вокально-технічний аналіз.

Діапазон. Теситура.

Інтонаційний малюнок.

Особливості дихання (моменти коли брати вдих та т.п.)

Дикція (особливості вокальної мови, вимова, та т.п.)

Характер звуковедення: легато, стакато, скоромовка, речитатив і т.п.

Технічні вправи: форшлаги, морденти, групетто, трелі, каденції, пасажі, філіровка та т.п.

1. Виконавчий аналіз.

Емоційно-смісловий зміст твору.

Зв'язок літературного тексту із музикою.

Музично-виражальні засоби: темп, динаміка, агогіка, фразування, кульмінації і т.п.

Розшифрувати усі музичні терміни.

3. Педагогічний аналіз.

Основні музичні, вокально-технічні та виконавські задачі та шляхи їх вирішення.

1. Виконавчий план твору.

На основі цілісного аналізу скласти виконавський план (інтерпретація) твору.

До аналізу прикріпити нотний приклад.

Критерії оцінювання виконавської програми (вокалісти):

90–100–А–відмінно – здобувач вищої освіти має добре сформовані професійні вокальні навички: вокально-технічна досконалість у співі дозволяє блискуче розв'язувати складні виконавські завдання без помилок.

Програма складена із творів, які вимагають великої виконавської майстерності і високої вокально-технічної досконалості в співі. Виконання сольної програми відзначається яскравою емоційною виразністю та підкреслює музично-творчу індивідуальність співака, який стилістично правильно виконує джазові та естрадні твори, добре спілкується з аудиторією під час сценічного виступу. У джазових творах наявна яскрава вокальна імпровізація, яка має тактично сплановану драматургію вислову, із добре продуманим синтаксисом імпровізаційної мови. Творча особистість співака харизматична, із так званою «сценічною чарівністю».

Здобувач має високий рівень світосприйняття і світовідчуття мистецького мислення, здатен творчо використовувати накопичені художньо-виконавські навички, що свідчить про активне та ініціативне аналітичне мислення, має достатній досвід концертних виступів, перемоги на міжнародних та національних конкурсах та фестивалях вокального мистецтва.

Результати іспиту за фахом дозволяють комісії зробити висновок, що здобувач має великий творчо-виконавський потенціал, володіє усією палітрою вокальної музично-виконавської майстерності, здібний до різнобічної практичної діяльності як концертний виконавець із творчим ставленням до педагогічної та науково-дослідницької діяльності.

82 – 89 – В – добре – здобувач вищої освіти має сформовані відмінні професійні вокальні навички: вокально-технічна досконалість у співі дозволяє добре розв'язувати складні виконавські завдання.

Програма складена із творів, які вимагають виконавської майстерності й високої вокально-технічної досконалості в співі. Виконання сольної програми відзначається яскравою емоційною виразністю та підкреслює музично-творчу індивідуальність співака, який стилістично правильно виконує джазові та естрадні твори, добре спілкується з аудиторією під час сценічного виступу. Технічна свобода в співі демонструє й уміння виразити голосом художні образи твору. У джазових творах наявна яскрава вокальна імпровізація. Однак, виконання вокальних творів має несуттєві помилки.

Здобувач має високий рівень світосприйняття і світовідчуття мистецького мислення.

Результати атестаційного екзамену дозволяють комісії зробити висновок, що здобувач має великий творчо-виконавський потенціал, володіє усією палітрою вокальної музично-виконавської майстерності, здібний до різнобічної практичної діяльності як концертний виконавець із творчим ставленням до педагогічної та науково-дослідницької діяльності.

75–81–С– добре – здобувач вищої освіти має добре сформовані професійні вокальні навички (точність інтонації, тривалість дихання, володіння кантиленою, чітка вимова, вільне оперування специфічними вокально-технічними прийомами естрадно-джазового виконавства тощо). Технічна свобода в співі визначає й уміння виразити голосом художні образи твору.

Виконання сольної програми відрізняється емоційною виразністю, підкреслює музично-творчу індивідуальність співака. Виконання вокальних творів музично виразне, але має несуттєві помилки. У джазових творах наявна вокальна імпровізація, яка має незначні огріхи.

Результати атестаційного екзамену дозволяють комісії зробити висновок, що здобувач має достатній творчий та науковий потенціал, він здібний до різнобічної практичної діяльності як концертний виконавець із творчим ставленням до педагогічної та науково-дослідницької діяльності.

64–74–D– задовільно – здобувач вищої освіти не виявляє стабільності в якісному звучанні голосу, вокальні дані мають недоліки, які можуть бути усунені за умови систематичної праці (наприклад, малий діапазон, млява дикція, нечиста інтонація тощо).

Виконання сольної програми емоційно виразне, але володіння голосом технічно недовершене. Здобувач має творчий потенціал та перспективу професійного росту, він здібний до різнобічної практичної діяльності як соліст із задовільним ставленням до педагогічної та науково-дослідницької діяльності.

60–63–E– задовільно – здобувач вищої освіти демонструє суттєві недоліки у звукоутворенні, що мають проблематичну перспективу усунення.

Виконання сольної програми емоційно невиразне, володіння голосом технічно недовершене, здобувач має слабкий творчий потенціал.

Результати атестаційного екзамену дозволяють комісії зробити висновок, що творчий потенціал здобувача вищої освіти має достатню перспективу професійного зросту, він здібний до різнобічної практичної діяльності як концертний виконавець із задовільним ставленням до педагогічної та науково-дослідницької діяльності.

35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання) – виконання сольної програми на низькому художньому та вокально-технічному рівнях, без урахування стилістичних та жанрових особливостей творів, емоційно не виразне. Виконання вокальних творів має суттєві помилки, володіння голосом технічно недовершене. Вокальна імпровізація у джазових творах відсутня або має значні помилки.

Результати іспиту за фахом дозволяють комісії зробити висновок, що творчий потенціал здобувача вищої освіти має дуже слабку перспективу професійного зростання.

1–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням

дисципліни) –

виконання сольної програми на дуже низькому художньому та вокально-технічному рівнях, без урахування стилістичних та жанрових особливостей творів, емоційною не виразне. Виконання вокальних творів має суттєві помилки, володіння голосом технічно недовершене. Вокальна імпровізація у джазових творах відсутня або має дуже значні помилки.

Результати іспиту за фахом дозволяють комісії зробити висновок, що творчий потенціал здобувача вищої освіти має дуже слабку перспективу професійного зростання та потребує повторного курсу навчання з дисципліни.

Критерії оцінювання виконавської програми (інструменталісти):

90–100–А– відмінно. Здобувач вищої освіти повністю виконує всі завдання навчальної дисципліни відповідно до програмних вимог, професійно й творчо переконливо втілює звукову реалізацію тексту джазових творів (власних імпровізаційних п'єс, транскрипцій виступів джазових піаністів, композиторських опусів з опорою на джазові ідіоми). У власноруч створених імпровізаційних п'єсах демонструє грамотні, професійно обумовлені концепції фактурно-тематичної організації музичного тексту й формування виконавської логіки інтонування. Має чітко виражений творчий підхід до музикування. Художньо-образний зміст творчого процесу звукової реалізації музичного репертуару базується на правильному розумінні естетики, жанрово-стильових особливостей та логіки інтонаційного розвитку музичної фактури в контексті джазової творчості. Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень загального музичного розвитку, невпинне зростання професійного художнього мислення, творчу ініціативу джазового імпровізатора-професіонала, багатство арсеналу віртуозної піаністичної майстерності; виявляє власні яскраві артистичні якості. У цілому – ставлення до занять дуже відповідальне і творчо зацікавлене.

82–89–В– добре. Здобувач вищої освіти повністю виконує всі завдання навчальної дисципліни відповідно до програмних вимог демонструє зріле, грамотне, але, на жаль, не в усьому яскраве й не досить переконливе звукове втілення музичного тексту джазових творів (власних імпровізаційних п'єс, транскрипцій виступів джазових піаністів, композиторських опусів з опорою на джазові ідіоми). У власноруч створених імпровізаційних п'єсах є позитивна тенденція формування логічного інтонування в аспекті фактурно-тематичної організації, але в цих опусах спостерігаються художньо-технічні недоліки. Здобувач володіє широким спектром піаністичних виконавських способів та прийомів виразного музичного інтонування. Показує певне зростання професійного музичного мислення. Проте, при цьому, не демонструє яскравих творчих концепцій і не дуже переконливо володіє художньо-віртуозними прийомами розгортання власних імпровізаційних висловлювань і художньо-віртуозними виконавськими способами інтерпретування музичного тексту інших авторів. Імпровізаторсько-виконавській і інтерпретаторсько-виконавській рівні професійної майстерності поступово розвиваються, але не на найвищому художньо-технологічному рівні. Здобувач вищої освіти відповідально ставиться до навчання, намагається долати свої недоліки й підвищувати свій професійний рівень.

Під ці ж критерії оцінювання підпадають також і ті творчі виступи, під час яких здобувачі вищої освіти яскраво, професійно і творчо переконливо втілюють звукову реалізацію музичного тексту тієї частини джазового репертуару, що сформовано іншими авторами й зафіксовано нотними знаками, але зовсім не демонструють звукове втілення власних імпровізаційних п'єс. Тобто відсутність власних оригінальних творів імпровізаційного плану або наявність недосконалих (із професійної точки зору) п'єс подібного плану впливає на кількість балів й унеможливорює високу оцінку – «відмінно».

75–81–С– добре. Здобувач вищої освіти повністю виконує всі завдання навчальної дисципліни відповідно до програмних вимог, проте демонструє

не достатньо переконливу звукову реалізацію джазових творів (власних імпровізаційних п'єс, транскрипцій виступів джазових піаністів, композиторських опусів з опорою на джазові ідіоми). У власноруч створених імпровізаційних п'єсах припускається помилок як у контексті фактурно-тематичній організації музичного тексту, так і у плані формування виконавської логіки інтонування. Розвиток професійного творчого мислення здобувача вищої освіти з точки зору розуміння художнього змісту музичних творів відбувається повільно і не повною мірою. Здобувач вищої освіти володіє певним спектром піаністичних виконавських способів та прийомів виразного музичного інтонування, але при цьому припускається деяких технічних помилок при звуковій реалізації тексту музичних творів. Майстерність джазового імпровізатора-виконавця поступово розвивається, але повільно й не переконливо. Проте здобувач вищої освіти до навчання ставиться відповідально та намагається підвищувати свій рівень майстерності.

Під ці ж критерії оцінювання підпадають також і виступи тих здобувач, які, відносно переконливо втілюють звукову реалізацію музичного тексту джазових творів інших авторів (який зафіксовано нотними знаками), але зовсім не створюють власні імпровізаційні п'єси. Тобто відсутність власних оригінальних імпровізаційних творів, або наявність недосконалих (з професійної точки зору) п'єс подібного плану з безліччю недоліків (у контексті їх художньо-технічного змісту) впливає на кількість балів.

64-74-D- задовільно. Здобувач вищої освіти виконує завдання навчальної дисципліни посередньо, не на належному професійному рівні. Демонструє обмеженість творчого мислення. Завдання втілення художнього змісту музичних творів вирішує на низькому рівні. Не виявляє точного розуміння жанрово-стильових особливостей творів. Показує дуже мало позитивних змін щодо розвитку імпровізаторської майстерності. Намагається створювати власні імпровізаційні твори, але вони мають безліч недоліків із

професійної точки зору (і в художньому, і в технічному плані). Не переконливо володіє професійними виконавськими піаністичними прийомами виразного музичного інтонування. Спостерігаються численні художньо-технічні помилки під час виступу. Ставлення до занять безвідповідальне. Проте здобувач вищої освіти має певний потенціал для підвищення росту професійних якостей.

Під ці параметри критеріїв оцінювання підпадають і здобувачі вищої освіти, у яких зовсім нема вмінь та навичок створювати власні імпровізаційні опуси, а виконання нотного тексту інших авторів знаходиться не на належному професійному рівні.

60–63–E – задовільно. Здобувач вищої освіти виконує завдання навчальної дисципліни на низькому рівні. Демонструє слабкі музичні здібності та значну обмеженість творчого мислення. Не усвідомлює жанрово-стильову специфіку виконуваних творів та погано розуміє проблеми художнього розвитку музичного тексту. Здобувач не займається розвитком творчих імпровізаторських навичок. Практично не створює власних імпровізаційних п'єс, а якщо намагається формувати щось подібне, то демонструє безпорадність в аспекті фактуро- та формоутворення й неспроможність з огляду логіки інтонування, що не відповідає рівню професійного джазового музикування. Показує низький рівень володіння професійними виконавськими піаністичними способами та прийомами виразного музичного інтонування. У процесі звукової реалізації тексту музичних творів спостерігаються недоліки розуміння професійної творчої логіки в усіх параметрах імпровізаторсько-виконавської діяльності, зупинки та грубі технічні помилки. Ставлення до занять безвідповідальне. Проте здобувач вищої освіти має деякий потенціал для підвищення росту професійних якостей.

35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання).

Здобувач вищої освіти дуже погано виконує завдання навчальної дисципліни або зовсім не виконує. Якщо реалізація тексту музичних творів і відбувається, то не повністю через безліч зупинок та помилок, зокрема численних грубих помилок і в аспекті майстерності виконавського інтонування, і по відношенню до інтерпретації тексту музичних творів. Такі помилки не відповідають професійним нормам і знищують художньо-естетичний зміст музикування та логіку його інтонаційного розвитку. При цьому спостерігається надзвичайно низький рівень володіння професійними піаністичними способами та прийомами виразного музичного інтонування. Здобувач не демонструє розвиток свого творчого (у тому числі й імпровізаторського) потенціалу як у художньому, так і в технічному плані і не створює власних імпровізаційних п'єс.

Проте здобувач вищої освіти може претендувати на повторне складання іспиту (заліку), якщо він (вона) має деякий музично-творчий потенціал для покращення імпровізаційно-виконавських та інтерпретаторських навичок до відповідності критерію «задовільно», а наявність факту дуже низького рівня творчого виступу обумовлена поганим психічним або психофізичним станом.

1–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни).

Здобувач вищої освіти не виконує завдання навчальної дисципліни. Процес виконання програми або не відбувається, або, якщо і реалізується, то не відповідає професійним вимогам тому, що здобувач вищої освіти демонструє повну відсутність професійних піаністичних імпровізаторсько-виконавських навичок і використовує виключно примітивні способи інтонування. Під час такого роду «музикування» здобувач робить численні зупинки і припускається грубих технічних помилок, які повністю знищують художньо-естетичний зміст музичних творів та спотворюють сенс і логіку професійної джазової творчості. Спостерігається відсутність потенціалу до створення власних імпровізаційних п'єс. Протягом навчання здобувач вищої

освіти недбало ставиться до занять, не піклується про набуття професійних якостей, не бажає працювати над розвитком імпровізаторсько-виконавських навичок. У такому випадку мова йде про невідповідність професійним нормам і навчальним умовам.

З огляду на специфіку даної кафедри особливе значення має, у першу чергу, оцінювання імпровізаторсько-виконавських досягнень у контексті джазового репертуару з точки зору наявності в програмі здобувачів вищої освіти їх власних імпровізаційних творів, переконливе втілення яких під час виступу є важливим критерієм, на основі якого додаються бали.

При оцінюванні якості творчих досягнень здобувачів вищої освіти необхідно враховувати рівень музичної обдарованості, індивідуальні можливості кожного здобувача, особисті творчі успіхи, зацікавленість процесом навчання, результативність творчої діяльності за даний навчальний період, якість самостійної роботи, ступінь розвитку музичного мислення і здібності до втілення художнього змісту в звуковій реалізації музичного твору, рівень імпровізаторського потенціалу. Значимими є також артистичні якості здобувача вищої освіти.